

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

प्राधिकृत प्रकाशन

वर्ष २, अंक ७] गुरुवार ते बुधवार, फेब्रुवारी ११-१७, २०१६/ माघ २२-२८, शके १९३७ [पृष्ठे १३, किंमत : रुपये ८.००

स्वतंत्र संकलन म्हणून फाईल करण्यासाठी प्रत्येक विभागाच्या पुरवणीला वेगळे पृष्ठ क्रमांक दिले आहेत.

भाग एक-अ-अमरावती विभागीय पुरवणी

(भाग चार-ब मध्ये प्रसिध्द करण्यात आलेले आहेत त्यांव्यतिरिक्त) केवळ अमरावती विभागाशी संबंधित असलेले महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा व पंचायत समित्या, ग्रामपंचायती, नगरपालिका बरो, जिल्हा नगरपालिका, प्राथमिक शिक्षण व स्थानिक निधी लेखापरीक्षा अधिनियम या अन्वये काढण्यात आलेले आदेश व अधिसूचना.

भाग १-अ (अ. वि. पु.), म. शा. रा., अ. क्र. ३५.

जिल्हाधिकारी, यांजकडून

वाचा :- मुख्याधिकारी, नगर परिषद, मुर्तिजापूर, जि. अकोला यांचे पत्र क्र. नपमु-मु.अ.-आं. वि.-११६०-१५, दिनांक ३०-११-२०१५.

क्रमांक कक्ष-६-नपाप्र-२-कावि-१९-२०१६.—

महाराष्ट्र नगर परिषदा, नगर पंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५ चे कलम ३२२ चे पोट-कलम (३) परिच्छेद (इ) (२) अन्वये प्रदान करण्यात आलेल्या शक्तीचा वापर करून मी, जी. श्रीकांत, जिल्हाधिकारी, अकोला फेरीवाला व्यवसायाचे (विनियमन) या संबंधीचे अकोला जिल्ह्यातील मुर्तिजापूर नगर परिषदेने केलेल्या खालील उपविधीला मान्यता देण्यात येत आहे.

उपविधी

भाग-१

१.१ संक्षिप्त नामाभिधान :

- (अ) हे उपविधी मुर्तिजापूर नगरपालिका फेरीवाला व्यवसायाचे (विनियमन) आदर्श उपविधी, २००९ या नावाने संबोधण्यात येतील.
- (ब) हे उपविधी मुर्तिजापूर नगरपालिका क्षेत्रात लागू राहिल.
- (क) हे उपविधी राजपत्रात प्रसिद्ध झाल्याच्या दिनांकापासून अंमलात येतील.

१.२ व्याख्या :

(अ) विषयात किंवा संदर्भात काहीही प्रतिकूल नसल्यास, या उपविधीत :-

(१) “फेरीवाला” म्हणजे आपला माल कोणत्याही पक्क्या संसाधनशिवाय परंतु सार्वजनिक/खाजगी जमिनीवर एखाद्या तात्पुरत्या स्थिर संरचनेच्या आधारे किंवा फिरत्या गाडीच्या आधारे किंवा डोक्यावर भार वाहून फेरीने लोकांना वस्तुची विक्री करणारी किंवा सेवा देणारी व्यक्ती.

(टीप :- फेरीवाल्यांच्या व्याख्येमध्ये नगरपालिका यांनी यापूर्वी दिलेले अपंगाकरीता PCO बुथ, चर्चउद्योग, आरे-सरिता दूध केंद्र तसेच इतर पक्के स्टॉल यांचा समावेश नाही.)

(२) “स्थिर फेरीवाला” म्हणजे एकतर नेमून दिलेल्या सार्वजनिक/खाजगी क्षेत्रातील एका जागेवर बसून मालाची विक्री करणारी किंवा सेवा देणारी व्यक्ती.

(३) “फिरता फेरीवाला” म्हणजे ढकल गाडीवरून किंवा हातगाडीवरून किंवा सायकलवरून किंवा वाहनातून किंवा आपल्या डोक्यावरील टोपलीतून मालांची विक्री करत एका ठिकाणाहून दुस-या ठिकाणी जाणारी व्यक्ती.

(४) “व्यक्ती” म्हणजे वय वर्ष १८ पूर्ण झालेली व्यक्ती.

(५) “कुटुंब” म्हणजे पती-पत्नी व त्यांची १८ वर्षांपेक्षा कमी वय असलेली मुले.

(६) “फेरीवाला क्षेत्र-I” म्हणजे नगरपालिकेकडून फिरता फेरीवाला व स्थिर फेरीवाला यांना व्यवसायासाठी दीर्घकाळासाठी किंवा तात्पुरते अनुज्ञेय म्हणून घोषित करण्यात आलेले क्षेत्र.

(७) “फेरीवाला क्षेत्र-II” म्हणजे नगरपालिकेने घोषित केलेले असे क्षेत्र की, ज्या क्षेत्रामध्ये ना-फेरीवाला क्षेत्र-I व फेरीवाला क्षेत्र व्यतिरिक्त क्षेत्राचा समावेश असेल.

(८) “ना फेरीवाला क्षेत्र-I” म्हणजे नगरपालिका त्यांच्या हद्दीत फेरीवाला व्यवसाय करण्याकरीता प्रतिबंधित म्हणून जाहीर केलेले क्षेत्र.

(९) “अधिकृत फेरीवाला” म्हणजे नगरपालिकाकडे फेरीवाला म्हणून नोंदणी केली आहे आणि नगरपालिकेच्या हद्दीत घोषित फेरीवाला क्षेत्रात किंवा खाजगी ठिकाणी संबंधित मालमत्ताधारकाच्या मान्यतेने स्वतः व्यवसाय करीत आहे, अशी व्यक्ती.

(१०) “अनाधिकृत फेरीवाला” म्हणजे अधिकृत फेरीवाला व्यतिरिक्त इतर फेरीवाले.

(११) “किऑस्क” म्हणजे असा सुशोभित केलेला खोका की ज्यामध्ये मध्यभागी बसून व्यवसाय करता येतो.

(१२) “निराधार महिला” म्हणजे जिला उपजिवीकेसाठी कोणतेही साधन उपलब्ध नाही, आणि जिच्या कुटुंबात कमावती व्यक्ती नाही अशी स्त्री.

(१३) “मागासवर्गीय” म्हणजे ज्या व्यक्तीला अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती/इतर मागासवर्ग/भटक्या जाती/विमुक्त भटक्या जाती/विशेष मागासवर्ग यांचे शासनाच्या सक्षम प्राधिका-याने जातीचे वैध प्रमाणपत्र दिले आहे अशी व्यक्ती.

(१४) “अपंग” म्हणजे ज्या व्यक्तीकडे ४० टक्क्याहून अधिक अपंगत्व असल्याबाबत जिल्हा शल्य चिकित्सक किंवा सक्षम प्राधिका-याने दिलेले प्रमाणपत्र आहे अशी व्यक्ती.

(१५) “प्रकल्पग्रस्त” म्हणजे ज्या व्यक्तीला शासनाच्या सक्षम प्राधिका-याने प्रकल्पग्रस्त असल्याबाबत प्रमाणपत्र दिले आहे अशी व्यक्ती.

(ब) या नियमात वापरण्यात आलेल्या ज्या शब्दांचा किंवा वाक्यसमुहांचा स्वतंत्र व्याख्या देण्यात आलेल्या नाहीत, ते नगरपालिका अधिनियमात ज्या अर्थाने वापरण्यात आले असतील तोच त्याचा अर्थ गृहीत धरण्यात येईल.

भाग-२

२. फेरीवाला व्यवसायाचे विनियमनासाठी संस्थात्मक रचना :

२.१ नगरपालिका खालीलप्रमाणे शहर फेरीवाला समिती स्थापन करील :

१. अध्यक्ष	. . .	नगराध्यक्ष
२. सदस्य	. . .	सभापती (बांधकाम समिती)
३. सदस्य	. . .	सभापती (स्वच्छता व आरोग्य समिती)
४. सदस्य	. . .	पोलीस निरीक्षक
५. सदस्य	. . .	टाऊन जमादार
६. सदस्य	. . .	मुख्याधिकारी यांनी नामनिर्देशित केलेला अधिकारी
७. सदस्य	. . .	संघटना (बाजार, व्यापारी, रहिवासी कल्याण इ.) चे ३ प्रतिनिधी (पैकी १ महिला)
८. सदस्य	. . .	२ फेरीवाला संघटनेचे प्रतिनिधी (पैकी १ महिला)
९. सदस्य	. . .	सामाजिक संस्थेचे प्रतिनिधी-१
१०. सदस्य-सचिव	. . .	मुख्याधिकारी

नगरपालिका शहर फेरीवाला समितीच्या एकूण सदस्य संख्येपैकी किमान २० टक्के एकटे फेरीवाल्यांचे प्रतिनिधी व १० टक्के सामाजिक संस्थांचे प्रतिनिधी असतील, सदर प्रतिनिधीचे नामनिर्देशन मुख्याधिकारी करतील. तसेच समितीच्या एकूण सदस्यांपैकी एक तृतीयांश महिला प्रतिनिधी शक्यतो असाव्यात. समितीच्या सभेसाठी एकूण सदस्यांपैकी किमान एक तृतीयांश सभासदांच्या उपस्थिती आवश्यक राहिल. समितीची बैठक तीन महिन्यातून किमान एकदा घेण्यात यावी. परंतु, आवश्यकतेनुसार तातडीची बैठक अध्यक्षांना बोलविता येईल.

२.२ नगरपालिका शहर फेरीवाला समितीची कर्तव्ये व जबाबदा-या :

नगरपालिका शहर फेरीवाला समितीची कर्तव्ये व जबाबदा-यांमध्ये खालील बाबींचा समावेश असेल :—

- (१) फेरीवाल्यांकरीता शहरात जागांचे नियोजन करणे.
- (२) स्थिर व फिरत्या फेरीवाल्यांच्या नोंदणी संख्येची शिफारस नगरपालिकेला करणे.
- (३) नगरपालिकेच्या मान्यतेने फेरीवाल्यांकरीता नोंदणी शुल्क व इतर शुल्क निश्चित करणे.
- (४) कमाल ५ वर्षे या मर्यादेच्या अधिन राहून फेरीवाल्यांकरीता नोंदणीचा कालावधी ठरविणे.
- (५) फिरता फेरीवाला व स्थिर फेरीवाले यांनी विक्री करावयाच्या मालाचा प्रकार ठरविणे.
- (६) फेरीवाला क्षेत्र व ना-फेरीवाला क्षेत्राची शिफारस नगरपालिकेला करणे.
- (७) नगरपालिका फेरीवाला तांत्रिक समितीने शिफारशी केल्याप्रमाणे फेरीवाला क्षेत्राकरीता क्षेत्रनिहाय नकाशे व पीच (बैठक) ची संख्या निश्चित करणे.
- (८) नगरपालिका फेरीवाला तांत्रिक समितीने शिफारशी केल्याप्रमाणे फेरीवाला क्षेत्रामध्ये क्षेत्रनिहाय विक्री करावयाच्या मालाचे प्रकार निश्चित करणे.
- (९) नगरपालिका फेरीवाला तांत्रिक समितीने शिफारस केल्याप्रमाणे आठवडी बाजाराची जागा दिवस व वेळ निश्चित करणे.
- (१०) फेरीवाला क्षेत्र तसेच ना-फेरीवाला क्षेत्रामध्ये नियंत्रण ठेवणे.
- (११) स्थिर फेरीवाल्यांकरीता जागेचे सोडत पद्धतीने वाटप करताना सोडत करावयाची आवश्यकता असल्यास किमान ३ व्यक्तीचे पंचमंडळ घोषित करणे, या पंचमंडळाच्या अध्यक्षाची नेमणूक मुख्याधिकारी करेल.
- (१२) नागरिकांकडून फेरीवाल्यांच्याविरुद्ध प्राप्त झालेल्या तक्रारींवर शाहनिशा करून उचित कार्यवाही करणे, (दंड, नोंदणी रद्द करणे, नोंदणी निलंबित करणे इ.).
- (१३) प्रत्येक फेरीवाला क्षेत्राकरीता फेरीवाला क्षेत्र व्यवस्थापन समिती स्थापन करणे.
- (१४) फिरत्या फेरीवाल्यांकरीता माल वाहतुकीच्या वाहनाची रचना, आकार व प्रकार ठरविणे.
- (१५) फेरीवाला क्षेत्रामध्ये पुरविण्यात येणा-या सोयी/सुविधांबाबत धोरण ठरविणे.
- (१६) फेरीवाल्यांकरीता सामाजिक सुरक्षिततेबाबत व कल्याणकारी धोरण ठरविणे.
- (१७) आठवडी बाजाराबाबत धोरण ठरविणे.
- (१८) स्थिर फेरीवाल्यांकरीता फेरीवालानिहाय वाटप करावयाच्या जागेचे क्षेत्रफल व स्वरूप ठरविणे.
- (१९) अटी व शर्तीचे भंग करणा-या फेरीवाल्यांकडून आकारण्यात येणा-या दंडाचे धोरण ठरविणे.
- (२०) फेरीवाल्यांचे विनियमन करणा-या इतर मुद्यांबाबत धोरण ठरविणे.

२.३ नगरपालिका फेरीवाला तांत्रिक समितीची स्थापना करणे :

नगरपालिका खालीलप्रमाणे फेरीवाला तांत्रिक समिती स्थापन करणे—

- (१) अध्यक्ष : नगर बांधकाम पर्यवेक्षक.
- (२) सदस्य : स्वच्छता निरीक्षक.
- (३) सदस्य : पोलीस निरीक्षक.
- (४) सदस्य : अतिक्रमण निष्कासन अधिकारी.

२.४ नगरपालिका फेरीवाला तांत्रिक समितीची कर्तव्ये व जबाबदा-या :

नगरपालिका फेरीवाला तांत्रिक समितीच्या कर्तव्ये व जबाबदा-यांमध्ये खालील बाबींचा समावेश असेल-

- (१) शहरातील फेरीवाल्यांचे सर्वेक्षण करणे तसेच सर्वेक्षण करतांना सर्वेक्षण नमुन्यामध्ये फेरीवाल्याच्या मालाचा प्रकार, तो किती वर्षांपासून व्यवसाय करतो, व्यवसायाचे ठिकाण इत्यादिबाबतची माहिती भरून घेणे व त्याबाबतचे तत्सम पुरावे घेणे.
- (२) फेरीवाल्यांसाठी शहरात जागांचा शोध घेणे, फेरीवाला क्षेत्र व ना-फेरीवाला क्षेत्र घोषित करण्याकरीता शहर फेरीवाला समितीकडे शिफारशी करणे. तसेच सक्षम प्राधिका-याने मंजूर केलेल्या फेरीवाला क्षेत्रांना क्रमांक देणे.
- (३) फेरीवाला क्षेत्रांकरिता क्षेत्रनिहाय नकाशे व पीच (बैठक) ची संख्या निश्चित करून शहर फेरीवाला समितीकडे शिफारस करणे.
- (४) फेरीवाला क्षेत्रामध्ये क्षेत्रनिहाय विक्री करावयाच्या मालाचे प्रकार निश्चित करण्याकामी शिफारस करणे.
- (५) आठवडी बाजाराची जागा, दिवस व वेळ निश्चित करण्याबाबत शहर फेरीवाला समितीकडे शिफारस करणे.

२.५ फेरीवाला क्षेत्र व्यवस्थापन समिती :

प्रत्येक फेरीवाला क्षेत्रासाठी खालीलप्रमाणे फेरीवाला क्षेत्र व्यवस्थापन समितीची स्थापना करण्यात येईल-

- (१) प्रत्येक फेरीवाला क्षेत्रामध्ये व्यवसाय करणा-या फेरीवाल्यांची संख्या स्थापन करण्यात येईल. सदर संस्थेची नोंदणी सहकार कायद्याखाली किंवा संस्था नोंदणी अधिनियमाखाली करण्यात येईल.
- (२) संबंधित फेरीवाला क्षेत्रात व्यवसाय करणा-या प्रत्येक फेरीवाल्याने या संस्थेचे सभासद होणे बंधनकारक राहील.
- (३) सदर संस्थेचे सभासद त्यांच्या सदस्यांपैकी एक कार्यकारी समिती किंवा फेरीवाला क्षेत्र व्यवस्थापन समिती निवडतील, त्यापैकी शक्यतो एक महिला असावी, त्या समितीमध्ये अध्यक्ष, सचिव व खजिनदार असे पदाधिकारी असतील. त्यांचा कार्यकाल ३ वर्षांपर्यंत असू शकेल. एकदा निवडून आलेले पदाधिकारी लगतच्या पुढील कालावधीकरिता निवडीस पात्र राहणार नाहीत.

२.६ फेरीवाला क्षेत्र व्यवस्थापन समितीची कर्तव्ये व जबाबदा-या :

फेरीवाला क्षेत्र व्यवस्थापन समितीची कर्तव्ये व जबाबदा-या खालीलप्रमाणे समावेश असेल-

- (१) फेरीवाला क्षेत्राकरीता प्रतिमाह आलेले पाणी/विद्युत बिल देयकाची रक्कम सर्व सभासदांकडून समान पद्धतीने जमा करून संबंधित सेवा प्राधिकरणाकडे भरणे.
- (२) फेरीवाला क्षेत्राची साफसफाई, विद्युत व्यवस्था, पाणीपुरवठा व्यवस्था व सर्वसाधारणव्यवस्था पहाणे व फेरीवाला क्षेत्रातील सार्वजनिक जागेवरील अतिक्रमणे इत्यादीवर नियंत्रण ठेवणे.
- (३) फेरीवाला क्षेत्राच्या बाहेर घोषित केलेल्या ना-फेरीवाला क्षेत्रात फेरीवाल्यांनी व्यवसाय करू नये व फक्त नोंदणीकृत फेरीवालेच फेरीवाला क्षेत्रात व्यवसाय करतील हे कटाक्षाने पहाणे.
- (४) फेरीवाला क्षेत्र व्यवस्थापन समिती सदस्यांकडून संबंधित फेरीवाल्यांच्या संस्थेने ठरविल्याप्रमाणे सभासद वर्गणी फेरीवाल्यांच्या भागभांडवलाकरीता जमा करेल.

भाग-३**फेरीवाल्यांची नोंदणी :****३.१ फिरत्या फेरीवाल्यांकरिता नोंदणीची कार्यपद्धती व सर्वसाधारण अटी व शर्ती :**

फिरत्या फेरीवाल्यांची फेरीवाला नोंदणी खालील कार्यपद्धतीनुसार करण्यात येईल-

- (१) नगरपालिका फेरीवाला नोंदणीसाठी आव्हान करण्याकरीता जाहीर सूचना प्रसिद्ध करेल.
- (२) फेरीवाल्यांच्या नोंदणीकरीता नगरपालिका क्षेत्रात अर्जदार विहित नमुन्यात प्रभाग फेरीवाला समितीकडे अर्ज करेल.
- (३) फेरीवाला नोंदणी करण्याकरीता अर्जदाराने अर्जासोबत रहिवाश्याचा दाखला जोडणे आवश्यक राहील.
- (४) नगरपालिकेने ठरविलेले नोंदणी शुल्क अर्जदार नोंदणीच्यावेळेस भरेल, दारिद्र्य रेषेखालील यादीत नाव असलेल्या कुटुंबातील अर्जदार व्यक्तीने नोंदणी शुल्क भरणे आवश्यक राहणार नाही.

(५) फेरीवाल्यांचा नोंदणीचा कालावधी कमाल प्रतिवर्षी राहिल व त्यानंतर नोंदणीचे नूतनीकरण करणे आवश्यक राहिल.

(६) नोंदणीकृत फेरीवाल्यांना नगरपालिका छायाचित्र असलेले ओळखपत्र देईल.

३.२ फिरत्या फेरीवाल्यांच्या नोंदणीच्या सर्वसाधारण अटी व शर्ती :

(१) प्रत्येक नोंदणीकृत फिरत्या फेरीवाल्याने ओळखपत्र सहज दिसेल अशा पद्धतीने अंगावर लावणे बंधनकारक राहिल.

(२) फिरत्या फेरीवाल्यांना ना-फेरीवाला क्षेत्र वगळून इतर क्षेत्रात सतत फिरून व्यवसाय करणे बंधनकारक राहिल.

(३) फिरत्या फेरीवाल्यांना त्यांचा व्यवसाय नगरपालिका विहित करेल त्या वेळेतच करता येईल.

(४) नोंदणीकृत फिरत्या फेरीवाल्याला कोणताही अन्नपदार्थ शिजवता वा तयार करता येणार नाही. फिरत्या फेरीवाल्याला नोंदणी पत्रात नमूद केलेल्या वस्तुचीच विक्री करता येईल.

(५) नोंदणीकृत फेरीवाल्याला डोक्यावर टोपली/पाटी ठेवून किंवा सायकलने किंवा नगरपालिकेने ठरवून दिलेल्या आकाराच्या व रचनेच्या हातगाडीतून किंवा अन्य वाहन इत्यादीमधून व्यवसाय करता येईल. मात्र त्या वाहनांवर फेरीवाला नोंदणी क्रमांक लिहिणे बंधनकारक राहिल.

(६) फिरता फेरीवाला कचरा रस्त्यामध्ये कोठेही न टाकता तो नगरपालिकेच्या कचराकुंडीत टाकेल.

(७) नोंदणीकृत फिरता फेरीवाला ना-फेरीवाला क्षेत्रात व्यवसाय करताना आढळल्यास त्याची नोंदणी रद्द करण्यात येईल व तो या उपविधीच्या तरतुदीप्रमाणे व संबंधित नगरपालिका अधिनियमातील तरतुदीप्रमाणे शिक्षेस पात्र ठरेल.

३.३ स्थिर फेरीवाल्यांकरीता नोंदणीची कार्यपद्धती व सर्वसाधारण अटी व शर्ती :

(१) नगरपालिका स्थिर फेरीवाला नोंदणीसाठी आव्हान करण्याकरीता वृत्तपत्रात जाहीर सूचना प्रसिद्ध करेल.

(२) नगरपालिकेत स्थिर फेरीवाल्यांकरीता नोंदणीकरीता अर्जदार विहित नमुन्यात शहर फेरीवाला समितीकडे अर्ज करेल.

(३) स्थिर फेरीवाला नोंदणी करण्याकरीता अर्जदाराने अर्जासोबत महाराष्ट्र राज्यात १५ वर्षे वास्तव्य करीत असल्याबाबत अधिवास प्रमाणपत्र जोडणे अनिवार्य राहिल.

(४) नगरपालिकेने ठरविलेले नोंदणी शुल्क अर्जदार नोंदणीच्या वेळेस भरेल. दारिद्र्य रेषेखालील यादीत नाव असलेल्या कुटुंबातील अर्जदार व्यक्तीस नोंदणी शुल्क भरणे आवश्यक नाही. तथापि, इतर शुल्क भरावे लागेल.

(५) स्थिर व्यवसाय करणा-या नोंदणीकृत फेरीवाल्यांना नगरपालिका छायाचित्र असलेले ओळखपत्र देईल.

३.४ स्थिर फेरीवाल्यांच्या नोंदणीच्या सर्वसाधारण अटी व शर्ती :

(१) नोंदणीकृत स्थिर फेरीवाल्यांने ओळखपत्र सहज दिसेल अशा पद्धतीने अंगावर लावणे बंधनकारक राहिल.

(२) नोंदणीकृत स्थिर फेरीवाला व्यवसायाच्या जागी हजर नसताना व्यवसाय सांभाळण्यासाठी तो त्याचे कुटुंबातील आणखी एका व्यक्तीचे नाव अर्जात नमूद करू शकेल. त्या व्यक्तीने नोंदणीच्या कोणत्याही अटीचा केलेला भंग हा नोंदणीकृत फेरीवाल्यानेच केला आहे असे समजण्यात येवून नोंदणीकृत फेरीवाला त्यासाठी कारवाईस पात्र राहिल.

(३) स्थिर फेरीवाल्यास देण्यात आलेली बैठकीची जागा (पीच) ही नगरपालिकेच्या मालकीची राहिल. त्या जागेबाबत नोंदणीधारकाला कोणताही अधिकार प्राप्त होणार नाही. ही जागा कोणत्याही प्रकारे हस्तांतरीत करण्याचा नोंदणीधारकाला अधिकार असणार नाही.

(४) स्थिर फेरीवाला क्षेत्रात नगरपालिकेने नेमून दिलेल्या जागेवरच विक्रीचा माल ठेवून पूर्णपणे तात्पुरत्या स्वरूपात ठराविक दैनिक भाडेतत्वावर व्यवसाय करेल.

(५) नगरपालिकेने पदपथावर घोषित केलेले तात्पुरता फेरीवाला क्षेत्र यामध्ये महापालिकेने/नगरपालिकेने ठरवून दिलेल्या संरचनेच्या किऑस्कमध्ये विक्रीचा माल ठेवून स्थिर फेरीवाल्यास व्यवसाय करता येईल किंवा नगरपालिका जमिनीवर आखून दिलेल्या पीचवर घडीच्या टेबल वर विक्रीचा माल ठेवून व्यवसाय करता येईल. मात्र, विक्रीचा वेळ संपल्यानंतर घडीचा टेबल व माल परत घेवून जाणे बंधनकारक राहिल.

(६) विशेष सुरक्षा कारणासाठी २४ तासांची नोटीस देवून पीचच्या जागेचा वापर थांबविण्याचा संबंधित मुख्याधिकारी यांना अधिकार असेल.

(७) स्थिर फेरीवाल्यांना त्यांच्या व्यवसाय नगरपालिकेने विहित केलेल्या वेळेतच करता येईल.

(८) स्थिर फेरीवाल्यास गि-हाईकांचे लक्ष वेधण्यासाठी मोठ्याने ओरडण्याचा, गि-हाईकाच्या अंगाला स्पर्श करण्याचा, ध्वनीवर्धकाचा, उघडझाप करणा-या व तीव्र उजेडाच्या दिव्यांचा वापर करण्याचा अधिकार असणार नाही.

(९) स्थिर फेरीवाल्यास केवळ नोंदणीपत्रात नमूद केलेल्या वस्तुचा विक्रीसाठी ठेवता येतील.

(१०) ज्या अटीवर नोंदणी देण्यात आलेली आहे. त्यापैकी कोणत्याही अटीचा भंग झाल्यास नोंदणी रद्द केली जाईल. मात्र नोंदणी रद्द करण्यापूर्वी नोटीस देवून नोंदणीधारकाला आपले म्हणणे मांडण्याची संधी दिली जाईल. ज्या नोंदणीधारकाची नोंदणी रद्द झालेली आहे त्याची पुन्हा नोंदणी करण्यात येणार नाही.

(११) स्थिर फेरीवाला मयत/विकलांग झाल्यास त्याची स्थिर फेरीवाला नोंदणीची विक्री करता येणार नाही. परंतु त्याची नोंदणी त्याच्या वारसाकडे हस्तांतरित करता येईल.

भाग-४

४.१ फेरीवाला व्यवसाय क्षेत्राचे नियोजन

४.२ फेरीवाला व ना-फेरीवाला क्षेत्र जाहीर करणे

४.३ फेरीवाला क्षेत्र जाहीर करणे

४.४ निकष :

फेरीवाला क्षेत्र जाहीर करण्याकरीता खालील निकष वापरावेत—

(१) फेरीवाला क्षेत्र-I

सर्वसाधारणपणे परिच्छेद ४.२ मध्ये नमूद केल्यानुसार स्थिर फेरीवाला व्यवसायासाठी विशिष्ट पद्धतीने निर्माण करण्यात आलेल्या जागा फेरीवाला क्षेत्र-I म्हणून घोषित करण्यात येतील.

रहदारीस अडथळा निर्माण होणार नाही तसेच वाहतुकीची कोंडी होणार नाही अशा परिच्छेद ४.३ मध्ये समाविष्ट होणार नाहीत असे पदपथावर ही तात्पुरते फेरीवाला क्षेत्र-I म्हणून घोषित करता येईल, मात्र जसे-जसे परिच्छेद ४.२ नुसार स्थिर फेरीवाल्यांच्या व्यवसायासाठी जागा निर्माण होतील तसेतसे तात्पुरता फेरीवाला क्षेत्र टप्प्याने संपुष्टात आणण्यासाठी प्रयत्न करण्यात येतील.

(२) फेरीवाला क्षेत्र-II

रहदारीस अडथळा निर्माण होणार नाही तसेच वाहतुकीची कोंडी होणार नाही व ना-फेरीवाला क्षेत्राव्यतिरिक्त रस्त्यांवर फेरीवाला क्षेत्र-II जाहीर करता येईल. या रस्त्यावर फिरता फेरीवाल्यांनी फिरून व्यवसाय करण्यास मुभा राहिल व कोणत्याही परिस्थितीत स्थिर स्वरूपात व्यवसाय करण्यास मज्जाव राहिल.

(३) नगरपालिका क्षेत्रासाठी फेरीवाला क्षेत्र जाहीर करण्याची कार्यपद्धती :

नगरपालिका क्षेत्रात “फेरीवाला क्षेत्र” जाहीर करण्याकरिता खालीलप्रमाणे कार्यपद्धती असेल—

(१) प्रथम फेरीवाला तांत्रिक समितीमार्फत फेरीवाल्यांचे सर्वेक्षण करण्यात येईल.

(२) फेरीवाला तांत्रिक समितीमार्फत फेरीवाल्यांचे सर्वेक्षण करण्यात येईल.

(३) सर्वेक्षणानुसार स्थिर व फिरता फेरीवाल्यांकरिता सुचविण्यात आलेल्या ठिकाणांबाबत फेरीवाला तांत्रिक समिती सहाय्यक संचालक, नगर रचना यांचे ना-हरकत प्रमाणपत्र घेण्याकरिता प्रस्ताव पाठवेल.

(४) सहाय्यक संचालक, नगर रचना यांचे ना-हरकत प्रमाणपत्र प्राप्त झाल्यानंतर फेरीवाला तांत्रिक समिती प्रस्ताव शहर फेरीवाला समितीकडे पाठवेल. शहर फेरीवाला समिती फेरीवाला क्षेत्रांची शिफारस करण्यापूर्वी दोन स्थानिक वृत्तपत्रात नोटीस देईल व ३० दिवसांत नागरिकांच्या हरकती व सूचना मागवेल.

(५) नागरिकांच्या हरकती व सूचनांवर शहर फेरीवाला समिती सुनावणी घेईल.

(६) शहर फेरीवाला समितीने स्थिर व फिरता फेरीवाल्यांकरिता सुचविलेल्या ठिकाणांचा प्रस्ताव नगरपालिका ठराव करून जिल्हाधिका-यांकडे अंतिम मंजूरीकरीता पाठवेल.

(७) अंतिम मंजुरी मिळाल्यानंतर मुख्याधिकारी स्थिर व फिरता फेरीवाल्यासाठी क्षेत्रांची माहिती दोन स्थानिक वृत्तपत्रात जाहिरात देवून प्रसिद्धी करेल.

(८) प्रत्येक घोषित केलेल्या फेरीवाला क्षेत्रात त्याच्या तपशीलासह “फेरीवाला क्षेत्र” असे नामफलक लावण्यात येईल.

(अ) नगरपालिका क्षेत्रात स्थिर व फिरता फेरीवाल्यांच्या नोंदणीची संख्या निश्चित करण्याची कार्यपद्धती :

(१) जिल्हाधिका-यांच्या मान्यतेने फेरीवाला क्षेत्र म्हणून निश्चित करण्यात आलेली ठिकाणे व परिच्छेद क्र. ४.२ नुसार स्थिर फेरीवाला व्यवसायासाठी विशेष पद्धतीने निर्माण करण्यात आलेल्या किंवा निर्माण करण्याकामी कमाल संख्या शहर फेरीवाला समितीला सूचविल.

(२) शहर फेरीवाला समितीकडून स्थिर व फिरता फेरीवाल्यांची नोंदणी करण्याकामी सूचविण्यात आलेली नोंदणीची कमाल संख्या नगरपालिका ठराव करून अंतिम मंजुरीकरिता जिल्हाधिका-यांकडे पाठवेल.

ना फेरीवाला क्षेत्र जाहीर करणे.—

(४) ना-फेरीवाला क्षेत्रासाठी निकष :

ना-फेरीवाला क्षेत्र जाहीर करण्याकरिता खालील निकष वापरण्यात येतील :—

- (१) २ मीटर पेक्षा कमी रुंदीचे पदपथ.
- (२) गर्दीच्या ठिकाणी, वाहुकीची कोंडी होत असलेली ठिकाणे.
- (३) कोणतेही वाहन वाहतुकीचा पूल.
- (४) गोपनीयता व सुरक्षितता या कारणासाठी निश्चित केलेले क्षेत्र.
- (५) दुकानाच्या समोरील पदपथ.
- (६) महानगरपालिका/नगरपालिकेच्या बाजारापासून १०० मीटर अंतरापर्यंतचे क्षेत्र.
- (७) धार्मिक स्थळे, रुग्णालये, शैक्षणिक संस्था, रेल्वे स्थानके यांचे हद्दीपासून सर्व बाजूने १०० मीटर अंतरापर्यंतचे रस्ते व पदपथ, परंतु, धार्मिक स्थळाच्या शेजारी खालील व्यवसाय करणा-या स्थिर फेरीवाल्यांकरीता जागा आरक्षित करता येईल.
  - हार तुरे
  - नारळ, अगरबत्ती, मेणबत्ती विक्री
  - पूजा साहित्य

(५) ना-फेरीवाला क्षेत्र घोषित करण्याचे प्राधान्यक्रम :

ना फेरीवाला क्षेत्र जाहीर करतांना खालील प्राधान्यक्रम पाळण्यात येईल :—

- (१) गोपनीयता व सुरक्षितता या कारणासाठी निश्चित केलेली ठिकाणे.
- (२) संवेदनशील ठिकाणे, उदा. धार्मिक स्थळे, रुग्णालये, शैक्षणिक संस्था, रेल्वे स्थानके इत्यादी.
- (३) गर्दीच्या ठिकाणी, वाहतुकीची कोंडी होत असलेली ठिकाणे.
- (४) दुकानासमोरील पदपथ.

(६) नगरपालिका क्षेत्रात ना-फेरीवाला क्षेत्र जाहीर करण्याची कार्यपद्धत :

(१) नगरपालिका फेरीवाला तांत्रिक समिती परिच्छेद २.३ च्या निकषानुसार त्यांच्या कार्य क्षेत्रातील ना-फेरीवाला क्षेत्र म्हणून घोषित करावयाच्या क्षेत्राविषयी सविस्तर अहवाल नगरपालिका शहर फेरीवाला समितीकडे सादर करेल.

(२) शहर फेरीवाला समिती ना-फेरीवाला क्षेत्र घोषित करण्यापूर्वी दोन स्थानिक वृत्तपत्रात नोटीस देईल व ३० दिवसांत नागरिकांच्या हरकती व सूचना मागवेल.

(३) नागरिकांच्या हरकती व सूचनांवर शहर फेरीवाला समिती सुनावणी घेईल.

(४) शहर फेरीवाला समिती नगरपालिकेच्या मंजुरीने ना-फेरीवाला क्षेत्र जाहीर करेल.

(५) नगरपालिकेच्या मंजुरीनंतर मुख्याधिकारी याबाबत दोन स्थानिक वृत्तपत्रात जाहिरात देवून प्रसिद्ध करेल.

(६) प्रत्येक घोषित केलेल्या ना-फेरीवाला क्षेत्रात त्याच्या तपशीलासह “ना-फेरीवाला क्षेत्र” असे नामफलक लावण्यात येईल.

(७) टप्प्या टप्प्याने ना-फेरीवाला क्षेत्राची अंमलबजावणी :

नगरपालिकेने वरील कार्यपद्धती नुसार ना-फेरीवाला क्षेत्र घोषित करतांना खालीलप्रमाणे टप्प्या टप्प्याने कार्यवाही करावयाची आहे.—

(अ) प्रथम परिच्छेद २.३ च्या निकषानुसार जे रस्ते ना-फेरीवाला क्षेत्र घोषित करतांना खालीलप्रमाणे यांची यादी तयार करण्यात येईल व परिच्छेद २.३ प्रमाणे अशा रस्त्यांचे प्राथम्यक्रम ठरविण्यात येईल.

(ब) सदर रस्त्यांवर व्यवसाय करणा-या फेरीवाल्यांची यादी तयार करण्यात येईल व या फेरीवाल्यांच्या यादीमधून स्थिर फेरीवाल्यांकरीता परिच्छेद ५.१ नुसार पात्र असणा-या स्थिर फेरीवाल्यांची यादी वेगळी करण्यात येईल.

(क) या स्थिर फेरीवाल्यांच्या यादीतील पात्र स्थिर फेरीवाल्यांना परिच्छेद ४.२ नुसार उपलब्ध होणा-या जागांमध्ये तसेच ज्या पदपथांना परिच्छेद ४.४ च्या निकषांची बाधा येत नाही अशा पदपथांवर “ तात्पुरता फेरीवाला क्षेत्र I ” घोषित करून परिच्छेद ४.९ मध्ये विहित प्राधान्यक्रमानुसार स्थलांतरीत करण्यात येईल.

वरीलप्रमाणे उपलब्ध जागा परिच्छेद ४.७ प्रमाणे पात्र असणा-या स्थिर फेरीवाल्यांच्या संख्येच्या तुलनेत अपु-या असल्यास परिच्छेद ४.४ मध्ये कमी प्राधान्यक्रमाचे जे ना-फेरीवाला क्षेत्र आहेत अशा क्षेत्रांना निव्वळ तात्पुरत्या स्वरूपामध्ये “ तात्पुरता फेरीवाला क्षेत्र I ” असे घोषित करता येऊ शकेल.

(ड) जे फेरीवाले परिच्छेद ४.३ (अ) मधील स्थिर फेरीवाल्यांच्या प्राधान्यक्रमात बसत नाहीत अशा फेरीवाल्यांची फिरता फेरीवाला म्हणून नोंदणी करता येईल व असे केल्यानंतर सदरचा रस्ता ना-फेरीवाला क्षेत्र म्हणून घोषित करण्यात येईल.

(इ) जे रस्ते परिच्छेद ४.२ मधील प्राधान्यक्रमानुसार अग्रक्रमाने “ ना-फेरीवाला क्षेत्र ” म्हणून घोषित करावयाचे आहेत ते वरील प्रक्रियेनुसार प्रथम ना-फेरीवाला क्षेत्र म्हणून घोषित करण्यात येतील व त्या ठिकाणी व्यवसाय करणा-या परिच्छेदप्रमाणे पात्र स्थिर फेरीवाल्यांचा परिच्छेद ४.२ प्रमाणे उपलब्ध होणा-या जागा देण्यासाठी प्रथम विचार करण्यात येईल, त्यानंतर टप्प्या टप्प्याने परिच्छेद ४.२ प्रमाणे जागा उपलब्ध झाल्यावर उत्तोर ना-फेरीवाला क्षेत्र घोषित केले जाईल.

(ई) परिच्छेद ४.२ नुसार स्थिर फेरीवाल्यांसाठी टप्प्या-टप्प्याने अधिक जागा उपलब्ध होताच पदपथांवर तात्पुरता फेरीवाला क्षेत्रात बसविलेल्या स्थिर फेरीवाल्यांना स्थलांतरीत करण्यात येईल.

(फ) उपरोक्त प्रक्रियेची अंमलबजावणी करून परिच्छेद ४.४ च्या निकषात येणारे रस्ते ना-फेरीवाला क्षेत्र म्हणून घोषित करण्यात येईल.

(८) फेरीवाल्यांचे विनियमनाकरीता कृती आराखडा :

नगरपालिकांकडून फेरीवाल्यांच्या व्यवसायाचे विनियम खालीलप्रमाणे करण्यात येईल : ५

(१) सर्वेक्षणाच्या माध्यमातून फेरीवाल्यांची गणना करण्यात येईल.

(२) गणना केलेल्या फेरीवाल्यांची व्यवसायनिहाय परिच्छेद ४.३ मधील क्र. (अ) प्रमाणे वर्गवारी केली जाईल.

(३) प्रथम प्राधान्याने घोषित करण्यात येणारे ना-फेरीवाला क्षेत्रात व्यवसाय करणा-या नोंदणीकृत स्थिर फेरीवाल्यांना त्वरित परिच्छेद क्र. ४.२ नुसार उपलब्ध नागरी जागांमध्ये परिच्छेद ४.९ मधील प्राधान्य क्रमानुसार स्थलांतरीत करण्यात येईल. यानंतर शिल्लक राहिलेल्या नोंदणीकृत स्थिर फेरीवाल्यांना परिच्छेद क्र. ४.९ मधील प्राधान्यक्रमानुसार तुरास घोषित केलेल्या “ तात्पुरता फेरीवाला क्षेत्र I ” मध्ये स्थलांतरीत करण्यात येईल.

(४) स्थिर फेरीवाल्यांकरीता अधिकाधिक जागा परिच्छेद ४.२ प्रमाणे तयार करण्यासाठी नगरपालिका प्रयत्न करतील. टप्प्या-टप्प्याने उपलब्ध होणा-या अशा नागरी जागांमध्ये तात्पुरत्या फेरीवाला क्षेत्रात व्यवसाय करणा-या नोंदणीकृत स्थिर फेरीवाल्यांना टप्प्या-टप्प्याने परिच्छेद ४.९ मधील प्राधान्यक्रमानुसार स्थलांतरीत करण्यात येईल. रस्ते व पदपथ फेरीवाले मुक्त राहण्याच्या उद्देशाने टप्प्या-टप्प्याने सर्व घोषित केलेले तात्पुरता फेरीवाला क्षेत्र I यांचा बदल ना-फेरीवाला क्षेत्रात करण्याच्या दृष्टीने सूक्ष्म नियोजन करून त्यानुसार अंमलबजावणी करण्यात येईल.

(५) फेरीवाल्यांच्या व्यवसायाकरीता नवीन जागा निर्माण करणे.

(९) स्थिर फेरीवाल्यांकरीता जागेचे नियोजन :

(१) सर्वसाधारणपणे नगरपालिकेच्या क्षेत्रात, तात्पुरता फेरीवाला क्षेत्र म्हणून घोषित करण्यात आलेले क्षेत्र वगळता, रस्ता व पदपथावर स्थिर फेरीवाल्यांना व्यवसाय करणे अनुज्ञेय असणार नाही.

(२) नवीन विकास आराखडा तयार करतेवेळेस तसेच शहराच्या नवीन भागाच्या विकासाच्या वेळेस नियोजनामध्ये फेरीवाल्यांच्या जागेचे नियोजन करण्यात येईल.

(३) स्थिर फेरीवाल्यांकरीता जागेचे नियोजन करतेवेळेस शक्यतो फेरीवाल्यांचे तीन प्रकारची वर्गवारी करण्यात येईल.

(अ) तयार खाद्यपदार्थ किंवा खाद्यपदार्थ त्याच ठिकाणी तयार करून विक्री करणारे फेरीवाले.

(ब) भाजीपाला, फळे, दूध, अंडी इत्यादी विक्री करणारे फेरीवाले.

(क) इतर फेरीवाले (उदा. रेडीमेड गारमेंट, कटलरी इत्यादी).

(अ) तयार खाद्यपदार्थ किंवा खाद्यपदार्थ त्याच ठिकाणी तयार करून विक्री करणारे फेरीवाल्यांकरिता जागेचे नियोजन-

(१) फूड प्लाझा तयार करणे-

(अ) महत्वाच्या ठिकाणी उदा. रेल्वे स्टेशन, बस स्थानके, शाळा, महाविद्यालये, सिनेमागृह इत्यादीजवळ फूड प्लाझा तयार करण्यात येतील, जे प्राधिकरणे किंवा खाजगी मालक याकरिता जागा उपलब्ध करून देतील अशांना त्यांनी उपलब्ध करून दिलेल्या जागेबद्दल हस्तांतरणीय विकास हक्क (टीडीआर) किंवा प्रोत्साहनात्मक चटई क्षेत्र निर्देशांक देता येईल.

(ब) खाद्यपदार्थ त्याच ठिकाणी तयार करून विक्री करणारे फेरीवाल्यांची जागा ही तयार खाद्य पदार्थ विक्री करणा-या फेरीवाल्यांच्या जागेपेक्षा जास्त राहिल.

(क) फूड प्लाझामध्ये सामायिक सोयीसुविधा करण्यात येतील. उदा. खाण्यासाठीची जागा, हात धुण्याची व पिण्याच्या पाण्याची व्यवस्था, कचरा कुंडी इत्यादी.

टीप :-याकरीता नगरपालिकेने विकास नियमावलीमध्ये आवश्यक ते बदल करून घ्यावेत.

भाग-५

स्थिर फेरीवाल्यांच्या व्यवसायाकरिता जागा वाटप करणे :

५.१ स्थिर फेरीवाल्यांना स्थलांतरीत करण्याकरीता प्राधान्यक्रम :

- (१) प्रथम घोषित करण्यात येणारे ना-फेरीवाला क्षेत्रात व्यवसाय करणारे फेरीवाले.
- (२) नगरपालिकेच्या विकास योजनेअंतर्गत ताब्यात घेतलेल्या किंवा घ्यावयाच्या जागांवर व्यवसाय करणारे पात्र स्थिर फेरीवाले.
- (३) तात्पुरत्या स्वरूपात फेरीवाला क्षेत्र I म्हणून घोषित केलेल्या क्षेत्रामध्ये व्यवसाय करणारे स्थिर फेरीवाले.

उपरोक्त प्रमाणे प्रत्येक स्थलांतरणाच्या प्रसंगी स्थिर फेरीवाल्यांना स्थलांतरीत करण्याकरिता खालीलप्रमाणे क्रमवारी ठेवण्यात येईल :-

(अ) प्रथम महाराष्ट्र राज्यात १५ वर्षांच्या वास्तव्याचा पुरावा असलेल्या पूर्वीपासूनच्या परवानाधारक फेरीवाल्यांचा त्यांच्या परवानाच्या दिनांकानुसार प्राधान्यक्रम ठरविण्यात येईल. यानंतर जागा शिल्लक असल्यास,

(ब) महाराष्ट्र राज्यात १५ वर्षांचे वास्तव्य असलेले इतर फेरीवाले यांचा विचार करण्यात येईल.

५.२ जागा वाटपासाठी समांतर आरक्षण :

उपरोक्त प्राधान्यक्रमानुसार स्थिर फेरीवाल्यांना जागा वाटप करतेवेळी खालीलप्रमाणे समांतर आरक्षण राहिल.—

- (अ) अपंग व्यक्ती ३% ;
- (ब) मागासवर्गीय २०% ;
- (क) दारिद्र्य रेषेखालील व्यक्ती १०% ;

या प्रत्येक प्रवर्गामध्ये ३०% महिला आरक्षण ठेवण्यात येईल व त्यात निराधार विधवा महिलांना प्राधान्य देण्यात येईल.

५.३ परवानाधारक स्थिर फेरीवाल्यांना स्थलांतरीत करण्याची कार्यपद्धती :

(१) महाराष्ट्र राज्यात १५ वर्षांचे वास्तव्य असलेल्या परवानाधारक स्थिर फेरीवाल्यांची त्यांच्या परवानाच्या दिनांकाच्या आधारे जेष्ठता सूची तयार करण्यात येईल व ज्येष्ठतेनुसार जागा वाटपाकरिता त्यांचा विचार करण्यात येईल.

(२) शहर फेरीवाला समिती यांनी सक्षम प्राधिका-याच्या मान्यतेने फेरीवाला क्षेत्र व ना-फेरीवाला क्षेत्र घोषित केल्यानंतर फेरीवाला क्षेत्रामध्ये व्यवसाय करणा-या पूर्वीपासूनच्या परवानाधारक फेरीवाल्यांना जागांचे वाटप करतांना शक्यतो त्याच ठिकाणी किंवा त्याच प्रभागात जागा देण्यात येईल.

(३) जे ना-फेरीवाला क्षेत्रात परवानाधारक फेरीवाले व्यवसाय करीत आहेत त्यांचे स्थलांतर शक्यतो त्याच प्रभागातील फेरीवाला क्षेत्रामध्ये करण्यात येईल. फेरीवाल्यांची संख्या जागेच्या संख्येपेक्षा जास्त असल्यास जागेचे वाटप सोडत पद्धतीने करण्यात येईल.

५.४ सोडत पद्धतीने जागा वाटप करणे :

- (१) ज्या फेरीवाला क्षेत्रामध्ये जागेच्या संख्येपेक्षा अर्जांची संख्या जास्त असल्यास सोडत पद्धतीने अर्जदाराची नावे निश्चित करण्यात येतील.
- (२) एखाद्या अर्जदारास मिळालेली जागा नको असल्यास, पुन्हा नव्याने सोडत काढण्याची वेळ येवू नये यासाठी जागेच्या संख्येपेक्षा ५ टक्के अधिक अर्जदारांची नावे सोडतीत निश्चित करून ती नावे प्रतीक्षा यादीवर ठेवली जातील.
- (३) सदरची सोडत पंचमंडळामार्फत करण्यात येईल.
- (४) प्रत्यक्ष सोडत सुरु करण्यापूर्वी उपस्थितांसमोर व पंचमंडळामार्फत सोडतीचे प्रात्यक्षिक दाखविले जाईल.
- (५) सोडतीचा निकाल, फलकावर तात्काळ प्रदर्शित केला जाईल. प्रतीक्षा यादीचा निकालही प्रदर्शित केला जाईल.
- (६) पंचमंडळ प्रात्यक्षिकापासून ते निकाल प्रदर्शित करण्यापर्यंतच्या सर्व बाबींची तपशीलवार नोंद करून त्या अभिलेखावर सहाय्य करतील.
- (७) पंचमंडळ प्रात्यक्षिकापासून ते निकाल प्रभाग/विभाग कार्यालयाच्या सूचनाफलकावर प्रसिद्ध केला जाईल.
- (८) पंचमंडळाचा अध्यक्ष याबाबतची माहिती लेखी स्वरूपात प्रभाग फेरीवाला समितीस कळवेल.

भाग-६**सामाजिक सुरक्षितता****(अ) भागभांडवलाकरीता मदत :**

फेरीवाला क्षेत्र व्यवस्थापन समिती त्यांच्या सभासदांची वर्गणी एकत्र करून बँकेत जमा करील व त्यातून विविध नागरी सोयींच्या देयकांची रक्कम संबंधित प्राधिकरणाकडे जमा करील. फेरीवाल्यांच्या गरजेनुसार फेरीवाल्यांना भागभांडवलाकरीता जिल्ह्याच्या लीड बँकेच्या सहाय्याने कर्ज उपलब्ध करून देण्यास नगरपालिका मदत करतील.

(आ) विमा संरक्षण :

- (१) फेरीवाल्यांकरिता अपघाती विम्याचे संरक्षण असावे.
- (२) फेरीवाल्यांकरिता आरोग्य विम्याचे संरक्षण असावे.
- (३) फेरीवाल्यांकरिता मालांचे व विक्री वाहन संरक्षणार्थ विमा असावा.

वरीलप्रमाणे विमा संरक्षणाकरीता फेरीवाल्यांची नोंदणी करतांना नोंदणी शुल्कामध्येच नगरपालिका यांच्याकडून विम्याची रक्कम भरणा करून घेण्यात येईल किंवा फेरीवाला क्षेत्र व्यवस्थापन समितीमार्फत स्वतंत्रपणे विम्याची रक्कम जमा करून घेवून सर्व फेरीवाल्यांचे एकत्रित विमा काढण्यात येईल.

भाग-७**७.१ संनियंत्रण :**

- (१) सदर उपविधीची अंमलबजावणी यशस्वीरित्या होण्याकरीता नगरपालिका शहरातील ना-फेरीवाला क्षेत्रातील रस्त्यांची विभागणी बीट निहाय करेल.
- (२) नोंदणी न करणा-या फेरीवाल्यांविरुद्ध संबंधित नगरपालिकेच्या अधिनियमाच्या तरतुदीप्रमाणे दखलपत्र गुन्हा नोंदविण्यात येईल.
- (३) ना-फेरीवाला क्षेत्रात व्यवसाय करणा-या फेरीवाल्यांविरुद्ध संबंधित नगरपालिकेच्या अधिनियमाच्या तरतुदीप्रमाणे दखलपत्र गुन्हा नोंदविण्यात येईल.
- (४) ना-फेरीवाला क्षेत्रातून नगरपालिकेने जप्त केलेले सामान परत मिळणार नाही व अशा सामानांच्या लिलाव नगरपालिकेकडून करण्यात येईल.

७.२ शास्ती :

(अ) नोंदणी न करता व्यवसाय करणा-या फेरीवाल्यास, अपराध सिद्धीनंतर, सहा महिनेपर्यंत साध्या कैदेची आणि रुपये पाच हजारपर्यंत इतक्या दंडाची शिक्षा होईल.

(ब) ना-फेरीवाला क्षेत्रात व्यवसाय करणा-या फेरीवाल्यास, अपराध सिद्धीनंतर, सहा महिनेपर्यंत साध्या कैदेची आणि रुपये पाच हजारपर्यंत इतक्या दंडाची शिक्षा होईल.

(क) वरील (अ) व (ब) व्यतिरिक्त या उपविधीतील अन्य तरतुदींचा कोणत्याही प्रकारे भंग करणे चालू राहिल्याच्या बाबतीत, पहिल्यांदा भंग केल्याबद्दल दंड झाल्यानंतर ज्या दिवशी भंग करणे चालू राहील अशा प्रत्येक दिवसासाठी वीस रुपयांपर्यंत असू शकेल इतक्या दंडाची शिक्षा होईल. वरीलप्रमाणे दंड करण्यापूर्वी रीतसर प्राधिकृत केलेल्या कोणत्याही अधिका-याकडून किंवा नगरपालिकेच्या मुख्याधिका-यांकडून संबंधित फेरीवाल्यास लेखी नोटीस देण्यास येईल व त्यांचे म्हणणे नोटिसात विहित करण्यात आलेल्या कालावधीत प्राप्त झाल्यास त्याचा विचार करून दंडाविषयी योग्य तो निर्णय घेण्यात येईल. असा दंड करण्याशिवाय आणखी, आपल्या अधिकाराच्या कक्षेत असेल तेथवर, अपकृती सुधारण्यास दोषी फेरीवाल्यास भाग पाडता येईल.

७.३ निर्वाचनाच्या अटी व शर्ती :

या उपविधीच्या कोणत्याही तरतुदींचा अर्थ लावण्यासंबंधी विवाद उत्पन्न झाल्यास अशा ठिकाणी नगरपालिका मुख्याधिकारी यांचा निर्णय अंतिम राहील.

अकोला :

दिनांक : १२ जानेवारी, २०१६.

जी. श्रीकांत, (भा. प्र. से.)

जिल्हाधिकारी, अकोला.

भाग १-अ (अ. वि. पु.), म. शा. रा., अ. क्र. ३६

जिल्हाधिकारी, यांजकडून

आदेश

क्रमांक क्र-४९५-नविशा-कक्ष-२-सीआर-५-२०१६.—

दिनांक १-११-२०१५ रोजी मोताळा संग्रामपूर नगरपंचायतीसाठी झालेल्या सार्वत्रिक निवडणुकांचा निकाल दिनांक २-११-२०१५ रोजी जाहीर करण्यात आला आहे.

राज्य निवडणूक आयोगाचे आदेश क्रमांक रा.नि.आ १०९५-१०१ डेक्स-३, दिनांक ७ फेब्रुवारी, १९९५ अन्वये नगरपंचायतीची निवडणूक लढविणा-या उमेदवारांनी निवडणुकीचा निकाल जाहीर झाल्यापासून तीस दिवसांचे आत जिल्हाधिकारी यांनी प्राधिकृत केलेल्या उपजिल्हाधिकारी यांच्याकडे निवडणूक खर्चाचा हिशेब विहित प्रपत्रामध्ये शतपत्रासह दाखल करणे आवश्यक आहे.

दिनांक १-११-२०१५ रोजी झालेल्या मोताळा व संग्रामपूर नगरपंचायतीच्या सार्वत्रिक निवडणुकीतील निवडणूक लढविणा-या उमेदवारांचा निवडणूक खर्च स्वीकारण्यासाठी अनुक्रमे उपविभागीय अधिकारी, मातोळा व जळगांव जामोद यांना या कार्यालयाचे आदेश दिनांक ७-१०-२०१५ अन्वये प्राधिकृत करण्यात आले होते.

मोताळा व संग्रामपूर नगरपंचायतीच्या सार्वत्रिक निवडणूक-२०१५ची निवडणूक लढविणा-या ज्या उमेदवारांनी निवडणुकीचा खर्च मुदतीमध्ये व विहित विवरणपत्रात शपथपत्रासह सादर केला नाही, अशा उमेदवारांच्या नावासह उपविभागीय अधिकारी, मलकापूर व जळगांव जामोद यांनी त्यांचे पत्र अनुक्रमे दिनांक ३-१२-२०१५ व दिनांक ११-१२-२०१५ अन्वये अहवाल सादर केला आहे.

उपविभागीय अधिकारी यांनी वरीलप्रमाणे सादर केलेल्या अहवालाच्या आधारे निवडणुकीचा खर्च मुदतीमध्ये व विहित विवरणपत्रासह सादर करण्यात कसूर करणा-या उमेदवारांना या कार्यालयाची नोटीस क्रमांक ४८/नविशा/मोताळा नि/ कक्ष-२/२०१५, दिनांक ५-१-२०१६ व नोटीस क्रमांक ४७/नविशा/ संग्रामपूर नि/कक्ष-२/२०१५, दिनांक ५-१-२०१६ अन्वये कारणे दाखवा नोटीस बजावून दिनांक २१ जानेवारी, २०१६ रोजी समक्ष उपस्थित राहून खुलासा सादर करण्याबाबत सूचित केले होते.

दिनांक २१ जानेवारी, २०१६ रोजीच्या सुनावणीच्या वेळी श्री. शंकरलाल मोहनलाल पुरोहित, सौ. पार्वती विठ्ठल सावतकर दोघेही रा. संग्रामपूर व शरीफाबी हसन, शेख आरीफ शेख लाल, शे. अजहर शे. अन्वर, सौ. लता गोपाळराव पारसकर सर्व रा. मोताळा यांनी स्वतः उपस्थित राहून खुलासा सादर केला आहे. तसेच संग्रामपूर येथील उमेदवार श्री. गिरीश परमेश्वर घाटे यांनी दिनांक २२-१-२०१६ रोजी सुनावणीनंतर खुलासा सादर केला आहे. उर्वरित उमेदवार हे सुनावणीचे वेळी अनुपस्थित होते व त्यांनी कोणताही खुलासा सादर केलेला नाही.

ज्या उमेदवारांनी खुलासा सादर केलेला आहे, त्यांचा खुलासा असमाधानकारक असल्यामुळे तो फेटाळण्यात येतो. तसेच ज्या उमेदवारांनी कोणताही खुलासा सादर केलेला नाही, त्यांना काहीही म्हाणावयाचे नाही असे समजण्यात येते.

ज्याअर्थी, मोताळा व संग्रामपूर नगरपंचायतीच्या सार्वत्रिक निवडणुकीतील निवडणूक लढविणा-या उमेदवारांनी निवडणुकीचा खर्च मुदतीमध्ये व विहित विवरणपत्रात शपथपत्रासह प्राधिकृत अधिका-याकडे सादर करण्यात कसूर केल्याचे निष्पन्न होत आहे.

त्याअर्थी, राज्य निवडणूक आयोग, महाराष्ट्र यांचे आदेश क्रमांक रा.नि.आ.-न.प.२००९-प्र.क्र. १३-का-५-का-६, दिनांक ५ जून, २०१० अन्वये प्रदान केलेल्या अधिकारानुसार महाराष्ट्र नगर परिषदा, नगर पंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५ चे कलम १६ (१ ड) अन्वये खालील प्रपत्रातील नगर पंचायतीच्या नावासमोर दर्शविलेल्या उमेदवारांना या आदेशाच्या दिनांकापासून पुढे तीन वर्षे स्थानिक स्वराज्य संस्थेची निवडणूक लढविण्यास अपात्र घोषित करण्यात येत आहे.

प्रपत्र

अ.क्र.	नगर पंचायतीचे नांव	निवडणूक खर्च मुदतीमध्ये व विहित विवरणपत्रात शपथपत्रासह सादर नकरणा-या उमेदवारांची नावे
(१)	(२)	(३)
१	मोताळा	सौ. लता गोपाळराव पारसकर
२	मोताळा	नाफडे राजेंद्र सुखदेव
३	मोताळा	भावसार राजेंद्र शंकर
४	मोताळा	पाटील ज्योती प्रकाश
५	मोताळा	पाटील प्रकाश नारायण

प्रपत्र—चालू

(१)	(२)	(३)
६	मोताळा	अरीफाबी अजीज खा
७	मोताळा	शे. अहजर शे. अनवर
८	मोताळा	शेख आरिफ शेख लाल
९	मोताळा	किरोचे सुलोचना शंकर
१०	मोताळा	गोकर्णा लक्ष्मण खंडे
११	मोताळा	शेख जहिराबी शरीफ
१२	मोताळा	शरिफाबी हसन शा
१३	मोताळा	जैन सिमा नरेश
१४	मोताळा	सौ. अंजना सुधाकर खुपराव
१५	मोताळा	जयस्वाल सतिश शंकरलाल
१६	मोताळा	विनोद रामदास निकम
१७	मोताळा	हमीदाबी शफीउल्लाखा
१८	मोताळा	दिपाली विक्रमसिंह तोमर
१९	मोताळा	सौ. माधुरी गजानन कानडजे
२०	मोताळा	रेखा रमेश सुरळकर
२१	मोताळा	सौ. सोनिका संजय गोंड
२२	संग्रामपूर	उषा सिध्दार्थ सोनोने
२३	संग्रामपूर	दांडगे उदेभान नारायण
२४	संग्रामपूर	गजानन मनोहर राजनकर
२५	संग्रामपूर	बोंबटकार सुनिता विलास
२६	संग्रामपूर	गिरीश परमेश्वर घाटे
२७	संग्रामपूर	परमेश्वर रामभाऊ घाटे
२८	संग्रामपूर	शेख इम्रान शेख यासीन
२९	संग्रामपूर	अब्दूल रज्जाक म. फिरोज
३०	संग्रामपूर	राजेश्वर रामदास सपकाळ
३१	संग्रामपूर	सावतकर पार्वती विठठल
३२	संग्रामपूर	सौ. रोशनी राजेश मानकर
३३	संग्रामपूर	परमेश्वर रामभाऊ घाटे
३४	संग्रामपूर	सौ. सुनिता संदीप राऊत
३५	संग्रामपूर	सौ. शोभा प्रकाश चितोडे
३६	संग्रामपूर	ज्ञानेश्वर सहादेव सोनाने
३७	संग्रामपूर	शंकरलाल मोहनलाल पुरोहित
३८	संग्रामपूर	मयमुनाबी शेख हबीब

बुलडाणा :
दिनांक २ फेब्रुवारी २०१६.

(अवाच्य),
जिल्हाधिकारी, बुलडाणा,

भाग १-अ (अ. वि. पु.), म. शा. रा., अ. क्र. ३७

जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, यांजकडून**महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न खरेदी-विक्री (विकास व विनियम) नियम, १९६७ चे
नियम ४० नुसार निवडून आलेल्या उमेदवारांचे नाव जाहीर करणेबाबत**

वाचा.—सहाय्यक निबंधक, सहकारी संस्था, मानोरा यांचे पत्र जा.क्र. सनिमा-कृबास-प्रतिनिधी-निवड-४३-२०१६, दिनांक १६-०१-२०१६
क्रमांक -जिऊनि-निवडणूक-कृबासमानो-६७१-२०१६.—

ज्याअर्थी वाचानुसार, कृषि उत्पन्न बाजार समिती, मानोरा चे संचालक मंडळावर मानोरा तालुका सहकारी शेतकी खरेदी-विक्री संस्था म. मानोरा या संस्थेचे श्री. सुधिर राजाराम राउत यांना प्रतिनिधी म्हणून घेण्याबाबत कळविले आहे;

आणि ज्याअर्थी, महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न खरेदी-विक्री (विकास व विनियम), १९६३ चे कलम १३ (१) (क) च्या तरतुदीनुसार प्रत्येक बाजार समितीवर बाजार क्षेत्रात असलेल्या कृषि उत्पन्नावर प्रक्रिया करणा-या किंवा त्यांचा खरेदी-विक्रीचा व्यवहार करणा-या संस्थांमधून प्रतिनिधी निवड करून एक प्रतिनिधी संचालक म्हणून राहिल, अशी तरतूद आहे.

त्याअर्थी, महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न खरेदी-विक्री (विकास व विनियम), १९६३ चे कलम १३ (१) (क) नुसार मानोरा तालुक्यामध्ये इतर कृषि उत्पन्नावर प्रक्रिया करणा-या किंवा त्यांचा खरेदी-विक्रीचा व्यवहार करणा-या संस्था नसल्याने कृषि उत्पन्न बाजार समिती मानोराच्या संचालकपदी मानोरा तालुका सहकारी शेतकी खरेदी-विक्री मर्या., मानोराचे संचालक सुधिर राजाराम राउत यांचे नाव उक्त वाचानुसार जाहीर करण्यात येत आहे.

भाग १-अ (अ. वि. पु.), म. शा. रा., अ. क्र. ३८

**महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न खरेदी-विक्री (विकास व विनियम) नियम, १९६७ चे
नियम ४० नुसार निवडून आलेल्या उमेदवारांचे नाव जाहीर करणेबाबत**

वाचा.—सहाय्यक निबंधक, सहकारी संस्था, कारंजा यांचे पत्र जा.क्र. सनिका-कृबास-निवडणूक प्रक्रिया सं.-९३-२०१६, दिनांक १५-०१-२०१६
क्रमांक -जिऊनि-निवडणूक-कृबासकारं-६७४-२०१६.—

ज्याअर्थी वाचानुसार, कृषि उत्पन्न बाजार समिती, कारंजा चे संचालक मंडळावर कारंजा तालुका सहकारी शेतकी खरेदी-विक्री संस्था म. कारंजा र.न. १०३ या संस्थेचे श्री. निळकंठ नागोराव गजभिये, रा.मु. कामठवाडा, पो. जांब, ता. कारंजा, जि. वाशिम यांना प्रतिनिधी म्हणून घेण्याबाबत कळविले आहे;

आणि ज्याअर्थी, महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न खरेदी-विक्री (विकास व विनियम), १९६३ चे कलम १३ (१) (क) च्या तरतुदीनुसार प्रत्येक बाजार समितीवर बाजार क्षेत्रात असलेल्या कृषि उत्पन्नावर प्रक्रिया करणा-या किंवा त्यांचा खरेदी-विक्रीचा व्यवहार करणा-या संस्थांमधून प्रतिनिधी निवड करून एक प्रतिनिधी संचालक म्हणून राहिल, अशी तरतूद आहे.

त्याअर्थी, महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न खरेदी-विक्री (विकास व विनियम), १९६३ चे कलम १३ (१) (क) नुसार कारंजा तालुक्यामध्ये कारंजा तालुका सहकारी शेतकी खरेदी-विक्री संस्था म., कारंजा, र.नं. १०३ व कारंजा तालुका सह यंत्रमाग कृषि औद्योगिक संस्था मर्या., कारंजा र. नं. ७६१ परंतु कृषि उत्पन्न बाजार समिती, कारंजा या समितीवर प्रक्रिया सहकारी संस्थेचे संचालक पदाकरिता श्री. निळकंठ नागोराव गजभिये, रा. मु. कामठवाडा, पो. जांब, ता. कारंजा, जि. वाशिम यांचे एकच नाव प्राप्त झाल्यामुळे कृषि उत्पन्न बाजार समिती कारंजाच्या संचालकपदी कारंजा तालुका सहकारी शेतकी खरेदी-विक्री मर्या., कारंजाचे संचालक श्री. निळकंठ नागोराव गजभिये यांचे नाव उक्त वाचानुसार जाहीर करण्यात येत आहे.

वाशिम :
दिनांक २१ जानेवारी, २०१६.

डी. आर. खाडे,
जिल्हा उपनिबंधक,
सहकारी संस्था, वाशिम.

अ.-एक-अ-४ (१७७७).